

KlimaatCoalitie
Coalition Climat

Opiniestuk

Rechtvaardige Transitie in Europa:
van woorden naar daden

Op 4 en 5 maart organiseert België, als voorzitter van de Europese Raad, een conferentie over rechtvaardige transitie. Dit is een uitgelezen moment om de gefragmenteerde en vage intenties om te zetten in sterk Europees beleid. Maar terwijl België op Europees niveau het voortouw neemt, schiet het nationaal zwaar tekort. Dit zeggen zowel de Europese Commissie als de Klimaatcoalitie.

Om de klimaatcrisis het hoofd te bieden heeft Europa zich ertoe verbonden de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met 55% te verminderen en tegen 2050 klimaatneutraal te zijn. De rechtvaardige transitie is de enige juiste manier om hierin te slagen. Deze allesomvattende en inclusieve aanpak zal werknemers geruststellen over hun toekomst, kwaliteitsvolle jobs creëren, de zorgeconomie erkennen als de ruggengraat van onze samenleving. Dankzij een rechtvaardige transitie kan een klimaatneutrale, duurzame economie samengaan met een massale vermindering van armoede en ongelijkheden in de samenleving.

Helaas heeft België zijn huiswerk onvoldoende gedaan. België bewees begin november 2023 nog maar eens zijn laksheid door het missen van de tweede deadline voor het indienen van haar Nationaal Energie- en Klimaatplan. Die extra tijd resulteerde jammer genoeg niet in een meer sociale invulling van het plan, waarin tastbare maatregelen voor een rechtvaardige transitie ontbreken.

Wij zijn niet alleen in deze kritiek, de Europese Commissie deelt onze mening in haar scherpe analyse van het Belgisch klimaatplan dat ze vorige week bekendmaakte. Specifieke strategieën voor kwetsbare huishoudens zijn "notably absent", aldus de Commissie. Zo is er onvoldoende informatie over de sociale impact van de klimaat- en energietransitie, terwijl concrete maatregelen ontbreken. Rechtvaardige transitie moet meer zijn dan een voetnoot in het NEKP, het moet de hoeksteen vormen van toekomstgericht sociaal klimaatbeleid.

De inspanningen van federaal minister van Klimaat, Zakia Khattabi, die de afgelopen twee jaar heel wat middenveldorganisaties en wetenschappers betrok om tot een gedragen visie op de rechtvaardige transitie in België te komen, worden tot op vandaag onvoldoende vertaald in de praktijk. De concretisering van door België aangegane engagementen, zoals de tripartiete resolutie over een rechtvaardige transitie op de laatste Internationale Arbeidsorganisatie in juni 2023 en de op COP 28 ondertekende verklaring voor een rechtvaardige transitie op vlak van gender, laat op zich wachten.

Hoe moet het dan wel? De Klimaatcoalitie stelt al langer concrete maatregelen voor. Zoals een werkgelegenheids- en opleidingsplan voor alle werknemers van wie de banen bedreigd worden door de ecologische transitie. Met win-win beleid zoals beter en goedkoper openbaar vervoer, energiezuinige sociale woningen en collectieve renovaties die de klimaatcrisis aanpakken én de ongelijkheid terugdringen.

Op Europees niveau kan een Just Transition richtlijn alle lidstaten verplichten om werk te maken van zo'n rechtvaardige transitie. Met de Europese conferentie heeft België volgende week een uitgelezen kans om daarin een leidende rol te spelen. Laten we deze kans niet verspillen. Het is tijd om woorden om te zetten in daden.

De Klimaatcoalitie verenigt een brede waaier aan ngo's, vakbonden en burgerbewegingen uit heel België. Deze 100 organisaties voeren sinds 2008 campagne voor "eerlijke en noodzakelijke maatregelen om de klimaatcrisis aan te pakken".